

MEDICINALBERETNING

FOR AARET 1932

FRA

THISTED AMTSLÆGEKREDS

VED

AA. MALTESEN, AMTSLÆGE

THISTED AMTS TIDENDES
BOGTRYKKERI
1933

Omkostningerne ved Medicinalberetningens
Udgivelse afholdes af Thisted Amtsraad

MEDICINALBERETNING

FOR AARET 1932

FRA

THISTED AMTSLÆGEKREDS

VED

AA. MALTESEN, AMTSLÆGE

THISTED AMTS TIDENDES
BOGTRYKKERI
1933

TIL LÆGERNE:

Lægernes Opmærksomhed henledes paa, at de hvert Aar inden Udgangen af Februar Maaned skal indsende MEDICINALBERETNING til Embedslægen, og at denne i Henhold til Sundhedsstyrelsens Cirkulære af 24. April 1931 skal indeholde Meddelelse om de i Aarets Løb foretagne Vaccinationer og Revaccinationer.

TIL SOGNERAADENE:

Sogneraadenes Opmærksomhed henledes paa, at det i Lov Nr. 133—1932 om indenrigs Kødkontrol af 14. April 1932 er bestemt i § 2, at fra 1. April 1938 skal der i samtlige Landets Kommuner ved Bestemmelse i SUNDHEDSVEDTÆGT være paabudt Kødkontrol, hvis der i det hele taget skal finde nogen Slagtning Sted i Kommunen. Heraf følger, at alle Kommuner, hvor der skal finde Slagtning Sted, maa have vedtaget Sundhedsvedtægter inden det nævnte Tidspunkt. Eksemplarer af NORMAL-SUNDHEDSVEDTÆGTER faas ved Henvendelse til Embedslægerne, og i Henhold til § 5 i Lov af 21. April 1914 skal Embedslægerne deltage i alle de kommunale Raads Forhandlinger om Sundhedsvedtægter.

Thisted Amtslægekreds

bestaar af:

Thisted Lægekreds, hvortil hører Thisted Købstad, Vester Han Herred, Hillerslev, Hundborg, Hassing og Refs Herreder (64 Sogne), og
Morsø Lægekreds, hvortil hører Nykøbing Købstad og Morsø Nørre- og Sønder Herreder (31 Sogne).

Folkemængde.

Tabel I.

Levendefødte, Dødfødte, Døde (beregnete).

	Folkemængde	Levende- fødte	Dødfødte	Døde
Thisted Købstad	8087	157	9	93
Nykøbing Købstad	8000	148	6	114
Købstæderne ialt	16087	305	15	207
Thisted Landkreds	50311	1043	14	502
Morsø Landkreds	18600	388	8	208
Landkredsene ialt	68911	1431	22	710
Amtslægekredsen	84998	1736	37	917

Fødsler.

(Efter Sognepræsternes Indberetninger)

Levendefødte..... 1736 (i 1931: 1791) = 979 ‰ af alle Fødsler

Dødfødte 37 (i 1931: 43) = 21 ‰ af alle Fødsler

Fødsler ialt..... 1773 (i 1931: 1834 Fødsler).

I Forhold til Folketallet var **Levendefødte:**

I Købstæderne 305 = 18,9 ‰ (i 1931: 21,1 ‰)

I Landkredsene 1431 = 20,7 ‰ (i 1931: 21,1 ‰)

I Amtslægekredsen 1736 = 20,4 ‰ (i 1931: 21,1 ‰)

I Forhold til Folketallet var **Dødfødte:**

I Købstæderne 15 = 0,93 ‰ (i 1931: 1,05 ‰)

I Landkredsene 22 = 0,32 ‰ (i 1931: 0,38 ‰)

I Amtslægekredsen 37 = 0,43 ‰ (i 1931: 0,51 ‰)

Fødselsoverskudet var:

I Købstæderne 98 = 6,09 ‰ af Folketallet

I Landkredsene 721 = 10,4 ‰ af Folketallet

I Amtslægekredsen 819 = 9,6 ‰ af Folketallet
(i 1931: 9,01 ‰)

Ifølge **Jordemoderprotokollerne** er der i Amtslægekredsen forefaldet:

- 1784 Fødsler (i 1931 var der 1838 Fødsler), af disse var
 39 Tvillingfødsler, saa der bliver
 1745 Fødende.
 1728 Børn blev fødte indenfor Ægteskab.
 56 Børn blev fødte udenfor Ægteskab, Antallet af Fødsler udenfor Ægteskab
 udgør altsaa 2,01 % af samtlige Fødsler.
 1733 Fødsler var rettidige.
 51 Fødsler var for tidlige.
 1736 Fødsler fuldendtes ved Naturen.
 21 Gange foretoges Vending.
 21 Gange foretoges Tangforløsning.
 6 Gange fuldendtes Fødslen ved skarpe Instrumenter.
 15 Gange foretoges Udtagning af Moderkagen.
 84 Gange anvendtes universel Bedøvelse ved Fødslerne.
 236 Gange indsprøjtedes Pituitrin eller Thymophysin.
 1765 af de fødte Børn levede.
 21 Børn døde ved naturlig Fødsel.
 8 Børn døde ved Fødsel med Kunsthjælp.
 1 Moder døde efter Fødsel ved skarpe Instrumenter.

Tabel II.

Fødslernes Fordeling var følgende:

	Levendefødte		Dødfødte	
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder
Thisted Købstad	85	72	6	3
Nykøbing Købstad	68	80	4	2
Købstæderne ialt	153	152	10	5
Thisted Landkreds	503	540	8	6
Morsø Landkreds	211	177	3	5
Landkredsene ialt	714	717	11	11
Amtslægekredsen	867	869	21	16

Tabel III.

Fødselsoverskudet var i Aaret 1932:

I Thisted Købstad	64 =	7,9 ‰	af Folketallet
I Nykøbing Købstad	34 =	4,2 ‰	-
I Thisted Landkreds	541 =	10,7 ‰	-
I Morsø Landkreds	180 =	9,6 ‰	-

Oversigt over Dødsfaldene.

(Dødfødte ikke medregnede).

I Købstæderne døde i Aaret 1932 ialt 333 Personer, men af disse var 126 hjemmehørende uden for Købstæderne (indlagte paa Sygehuse o. l.).

I Landkredsene døde 584 Personer.

Henfører man de i Købstæderne døde, men i Landkredsene hjemmehørende, 126 Personer til deres Hjemsted, faar man følgende

Dødelighed i Befolkningen:

I Købstæderne 207 = 12,9 ‰ af Folketallet

I Landkredsene 710 = 10,3 ‰ - —

I Amtslægekredsen . 917 = 10,8 ‰ af Folketallet (12,2 ‰ i 1931).

Dødeligheden var størst i Nykøbing Købstad 14,2 ‰, derefter i

Thisted Købstad 11,5 ‰

Morsø Landkreds 11,1 ‰

Thisted Landkreds 9,9 ‰

Dødsfald i Købstæderne efter Køn og Alder:

Tabel IV. (Tallene i Parentes angiver, hvor mange af de døde, der var hjemmehørende uden for Købstæderne).

	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		Over 65 Aar.		Ialt
				Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
Thisted Købstad	13 (4)	4 (3)	5 (3)	28 (19)	38 (24)	40 (10)	34 (6)	162 (69)
Nykøbing Købstad	21 (6)	7 (2)	2 (1)	25 (13)	32 (16)	40 (9)	44 (10)	171 (57)
Tilsammen	34 (10)	11 (5)	7 (4)	53 (32)	70 (40)	80 (19)	78 (16)	333 (126)

Tabel V.

Dødsfald i Landkredsene efter Køn og Alder:

	0—1 Aar	1—5 Aar	5—15 Aar	15—65 Aar		Over 65 Aar		Ialt
				Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
Thisted Landkreds	65	8	5	48	53	133	124	433
Morsø Landkreds	26	1	1	9	17	44	53	151
Tilsammen	91	9	6	57	70	177	177	584

Dødeligheden for Børn under 1 Aar udgør saaledes, naar de i Købstæderne døde, men i Landkredsene hjemmehørende, henføres til Hjemstedet:

I Købstæderne 24 = 11,6 ‰ af alle Dødsfald.

I Landkredsene 101 = 14,2 ‰ - — —

Tabel VI.

Oversigt over Dødsfaldene i Aarets Maaneder.

	Jan.	Febr.	Marts	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Ialt
Thisted Købstad	16	11	11	16	18	14	13	9	17	10	10	17	162
Nykøbing Købstad	17	11	15	23	15	11	14	12	10	16	12	15	171
Tilsammen	33	22	26	39	33	25	27	21	27	26	22	32	333
Thisted Landkreds	42	39	44	43	39	31	42	26	37	29	29	32	433
Morsø Landkreds	7	10	15	21	12	9	11	14	8	13	18	13	151
Tilsammen	49	49	59	64	51	40	53	40	45	42	47	45	584
Amtslægekredsen	82	71	85	103	84	65	80	61	72	68	69	77	917

Tabel over Dødsårsager i Thisted Amtslægekreds for Aaret 1932.

Tabel VII. (Tallene i Parantes angiver, hvor mange af de Døde, der var hjemmehørende uden for Dødsstedet).

	Thisted Købstad	Thisted Landkreds	Nykøbing Købstad	Morsø Landkreds	Ialt
1. Kopper	”	”	”	”	”
2. Blodgang	”	”	”	”	”
3. Tyfus & Paratyfus	”	”	2	”	2
4. Difteritis	2 (2)	”	”	”	2
5. Kroup	”	”	”	”	”
6. Skarlagensfeber	”	”	”	”	”
7. Mæslinger	”	1	”	”	1
8. Kighoste	”	3	2	2	7
9. Barselfeber	1 (1)	”	”	”	1
10. Rosen	1	2	”	”	3
11. Gigfteber	”	1	”	”	1
12. Lungebetændelse	4 (2)	5	3	1	13
13. Katarrhalsk Lungebetændelse	10 (4)	50	19 (6)	27	106
14. Kolerine	4	5	3 (1)	4	16
15. Andre smitsomme Sygdomme	11 (3)	11	7 (1)	13	42
16. Tuberkulose	22 (15)	33	13 (9)	7	75
17. Kræft	18 (9)	58	28 (13)	17	121
18. Syfilis	”	”	”	”	”
19. Alkoholisme	”	”	”	”	”
20. Andre konstitutionelle Sygdomme	3 (1)	7	7 (3)	2	19
21. Krampe	1	4	1	1	7
22. Hjerneblødning	11 (1)	36	7 (1)	14	68
23. Andre Hjerne- og Rygmarvssygdomme	2 (2)	5	16 (8)	1	24
24. Hjertesygdomme	17 (5)	61	17 (7)	19	114
25. Lungehindebetændelse	”	”	”	”	”
26. Andre Brystsygdomme	3 (1)	8	3 (1)	1	15
27. Bughindebetændelse	4 (4)	”	1 (1)	”	5
28. Nyrebetændelse	3	7	2 (1)	4	16
29. Andre Underlivssygdomme	16 (1)	10	8 (2)	1	35
30. Sygdomme i ydre Dele	7 (5)	6	5 (2)	4	22
31. Selvmord	”	”	1	2	3
32. Ulykkestilfælde	3 (1)	18	3	1	25
33. Medfødte Fejl	3 (2)	12	11 (1)	9	35
34. Børnetæring	”	5	”	”	5
35. Alderdomssvækkelse	16	74	11	19	120
36. Uangivet Dødsårsag	”	11	1	2	14
Tilsammen . . .	162 (69)	433	171 (57)	151	917

Deraf døde uden Lægebehandling: 16 Mænd, 12 Kvinder, tilsammen 28.
Dødfødte: 21 Mænd, 16 Kvinder, tilsammen 37.

Dødsfald af Tuberkulose.

Tabel over Dødsårsager (Tabel VII) udviser, at der i Amtslægekredsen i Aaret 1932 er døde 75 Personer af Tuberkulose. Tuberkulosedødsfaldene udgør altsaa 8,2 % af samtlige Dødsfald (i 1931 6,2 %).

Dødsfaldene fordeler sig paa følgende Maade efter den Lægekreds, hvori Dødsfaldene er indtrufne:

Tabel VIII.

	Købstæderne		Landkredsene		Ialt i 1932
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
Thisted Lægekreds.....	8	14	11	22	55
Morsø Lægekreds.....	5	8	3	4	20
Amtslægekredsen	13	22	14	26	75

Paa speciel Blanket (Anmeldelse om Dødsfald af Tuberkulose) anmeldtes 46 Dødsfald af Tuberkulose; disse fordeler sig paa følgende Maade efter den Lægekreds, hvori Dødsfaldene er indtrufne:

Tabel IX.

	Købstæderne		Landkredsene		Ialt i 1932
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
Thisted Lægekreds.....	1	4	7	22	34
Morsø Lægekreds.....	1	1	1	9	12
Amtslægekredsen	2	5	8	31	46

Blandt de af Tuberkulose døde Personer foreligger ingen forudgaaende Anmeldelse paa speciel Blanket (Anmeldelse om et Tilfælde af Tuberkulose i Lunger eller Strubehoved) for følgende:

Tabel X.

	Købstæderne		Landkredsene		Ialt i 1932
	Mænd	Kvinder	Mænd	Kvinder	
Thisted Lægekreds.....	0	0	4	9	13
Morsø Lægekreds.....	1	0	1	4	6
Amtslægekredsen	1	0	5	13	19

Dødsfald af Kræft.

I Amtslægekredsen døde i 1932	121	Personer af Kræft
” ” ” 1931	124	” ” ”
” ” ” 1930	106	” ” ”
” ” ” 1929	102	” ” ”
” ” ” 1928	116	” ” ”

Tabel XI.

Skematisk Sygeliste for Aaret 1932 for Købstæderne i Thisted Amtslægekreds.

Folkemængden var ved sidste Folketælling i Aaret 1930 15898 (kalkuleret for Beretningsaaret 16087).

	Januar	Februar	Marts	April	Maj	Juni	Juli	August	September	Oktober	November	December	Hele Aaret	De Syges Alder						Sum	Det forgaende Aars Sum					
														0-1 Aar		1-5 Aar		5-15 Aar				15-65 Aar		Over 65 Aar		
														M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.			M.	Kv.			
1. Tyfus	" 2	"	"	"	"	"	"	" 2	"	"	"	"	" 5	" 1	" 1	" 1	" 1	" 1	" 1	" 1	" 1	" 1	" 1	" 1	" 1	" 19
2. Paratyfus	"	"	" 1	"	"	"	"	" 1	"	"	"	"	" 2	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	" 2
3. Bldgang	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	" 1	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	" 1
4. SmitsonHjerne-Rygmarvsbetændelse	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	" 1
5. Acut Børnelammelse	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	" 2
6. Australsk Sovesyge	" 1	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	" 2
7. Hikkesyge	" 1	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	" 2
8. Differitis	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	" 3
9. Skarlagensfeber	" 1	"	" 2	"	"	"	"	" 2	" 7	" 4	" 4	" 2	" 3	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	" 2
10. Mæslinger	" 8	" 4	" 5	" 2	" 4	" 37	" 86	" 30	" 6	" 15	" 7	" 3	" 23	" 1	" 3	" 15	" 1	" 4	"	"	"	"	"	"	"	" 23
11. Kighoste	" 9	" 8	" 4	" 9	" 9	" 35	" 16	" 21	" 14	" 17	" 18	" 37	" 207	" 17	" 81	" 103	" 2	" 4	"	"	"	"	"	"	"	" 207
12. Faaresyge	" 9	" 8	" 4	" 9	" 9	" 35	" 16	" 21	" 14	" 17	" 18	" 37	" 197	" 21	" 101	" 74	" 1	" 4	"	"	"	"	"	"	"	" 197
13. Faaresyge	" 2	"	" 3	"	" 1	" 2	" 1	" 1	" 6	" 8	" 4	" 4	" 3	" 1	" 1	" 2	" 11	" 15	" 2	"	"	"	"	"	"	" 32
14. Barsel-feber	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	" 1
15. Stivkrampe	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	" 1
16. Blæreudslet hos nyfødte	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	" 1
17. Malaria (Koldfeber)	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	" 1
18. Gigtfeber	" 1	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	" 1
19. Lungebetændelse	" 1	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	" 7
20. Bronchitis	" 30	" 36	" 64	" 47	" 49	" 43	" 21	" 20	" 35	" 41	" 51	" 75	" 9	" 42	" 89	" 114	" 100	" 115	" 23	" 29	" 29	" 29	" 29	" 29	" 29	" 512
21. Katarrhalsk Lungebetændelse	" 19	" 8	" 31	" 17	" 15	" 14	" 11	" 13	" 10	" 13	" 17	" 23	" 191	" 77	" 36	" 21	" 14	" 13	" 11	" 19	" 19	" 19	" 19	" 19	" 19	" 521
22. Influenza	" 25	" 41	" 477	" 162	" 28	" 12	" 16	" 20	" 29	" 29	" 39	" 36	" 914	" 18	" 120	" 231	" 235	" 238	" 33	" 39	" 39	" 39	" 39	" 39	" 39	" 914
23. Halsbetændelse	" 31	" 19	" 40	" 25	" 25	" 40	" 49	" 46	" 52	" 82	" 49	" 34	" 492	" 5	" 97	" 155	" 104	" 129	" 2	" 2	" 2	" 2	" 2	" 2	" 2	" 492
24. Kolerine	" 22	" 11	" 20	" 11	" 3	" 14	" 18	" 100	" 38	" 20	" 16	" 21	" 294	" 74	" 81	" 52	" 36	" 38	" 4	" 9	" 9	" 9	" 9	" 9	" 9	" 294
25. Smitson Gulsot	" 6	" 2	" 11	" 7	" 3	" 6	" 6	" 2	" 12	" 10	" 5	" 5	" 68	" 1	" 10	" 38	" 7	" 13	" 4	" 9	" 9	" 9	" 9	" 9	" 9	" 68
26. Røde Hunde	" 3	"	" 16	"	"	"	"	"	"	"	"	"	" 24	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	" 24
27. Bornholmsk Syge	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	" 4	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	" 4
28. Stivkrampe	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	" 1	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	" 1
Sum	161	133	675	284	141	205	225	262	213	240	212	241	2992	49	636	822	521	582	75	98	2992	3045				
29. Gonorrhoe	" 1	" 1	" 3	" 9	" 6	" 5	" 6	" 3	" 4	" 3	" 2	" 3	" 46	" 1	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	" 46
30. Veneriske Saar	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	" 4	" 1	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	" 4
31. Syfilis, erhvervet ved Samleje	"	"	" 1	"	"	"	"	"	"	"	"	"	" 4	" 1	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	" 4
32. Syfilis, erhvervet ved tilfældig Smitte	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	" 27	" 3	" 5	" 6	" 11	" 4	"	"	"	"	"	"	"	" 27
33. Fnat	" 7	"	" 5	"	" 3	"	" 1	" 7	"	" 1	"	" 3	" 27	" 3	" 5	" 6	" 11	" 4	"	"	"	"	"	"	"	" 27
34. Delirium	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"

Sygeligheden.

Antallet af anmeldte, anmeldelsespligtige Sygdomme var :

	1932	1931	1930	1929	1928
I Købstæderne	2992	3045	2531	3198	2437
I Landkredsene	7373	9725	7292	8627	7449
I Amtslægekredsen	10365	12770	9823	10647	9886

Den relative Sygelighed bliver herefter i % af Folketallet:

	1932	1931	1930	1929	1928
I Købstæderne	18,6 %	19,0 %	15,9 %	19,9 %	14,8 %
I Landkredsene	10,7 %	14,2 %	10,7 %	12,4 %	10,8 %
I Amtslægekredsen	12,2 %	15,1 %	11,7 %	12,5 %	11,6 %

Sygeligheden, der i 1931 var stor paa Grund af en Influenzaepidemi, har i 1932 været omtrent som i Aarene 1930, 1929 og 1928, og der har ikke været større Epidemier af nogen Sygdom.

Idet der henvises til Tabellerne XI og XII (Aarssygelisterne), skal følgende anføres om de derpaa anmeldte Sygdomme:

Tyfus (Febris typhoidea). I Købstæderne er ikke anmeldt noget Tilfælde af denne Sygdom, men i Februar anmeldtes et Tilfælde hos et Barn fra en Gaard i Vester Han Herred. Paa Gaarden havde der ikke været noget Tilfælde af Tyfus i de sidste 30 Aar, den blev beboet af Ejeren, hans Hustru, deres 5 mindreaarige Børn, hvoraf den ældste havde Tyfus, en Tjenestekarl og en Husassistent paa 17 Aar. Husassistenten oplyste, at hendes Forældre havde haft Tyfus, da hun var $\frac{1}{2}$ Aar gammel, men at hun aldrig selv havde haft Sygdommen. Ingen af de andre Beboere havde nogensinde haft Tyfus. Gaarden havde ikke for nylig haft Besøg af fremmede ud over Naboer, der aldrig havde haft Tyfus, og ingen af Beboerne havde været bortrejste i de sidste Maaneder. De hygiejniske Forhold paa Gaarden var daarlige, der var ingen Retirade, som saadan benyttedes mest den aabne Grebning i Kostalden, Brønden laa klistret op ad Kostaldens Mur, Gaardspladsen var ikke brolagt, og der var ingen Kloaker og ingen brolagte eller cementerede Rendestene, midt i Gaardspladsen, ca. 2 Meter fra Brønden, havde forskellige Afløb dannet en Mudderpøl, der var c. $\frac{1}{4}$ Meter dyb og c. $\frac{1}{2}$ Meter i Diameter. Ved Epidemikommisionens Foranstaltning blev der bygget Retirade, og Afløbsforholdene blev forbedrede. Fra alle Ejendommens Beboere blev der indsendt Prøver til Serumintitutet til Undersøgelse. Det viste sig da, at Husassistenten var Tyfusbacilbærer, og man maa antage, at hun har været dette fra hun var $\frac{1}{2}$ Aar gammel, som allerede omtalt havde hendes Forældre den Gang Tyfus, medens hun ikke selv var syg. Hun har sikkert haft et let Anfald af Sygdommen og har siden gaet med Tyfusbaciller i Tarmen eller Galdevejene. Hun blev isoleret først paa Epidemisygehuset, siden i sit Hjem, og

der blev truffet de sædvanlige Forholdsregler for Tyfusmittebærere over for hende. Fra Amtet faar hun nogen Erstatning, fordi visse Arbejder er hende forbudte.

De øvrige i Amtslægekredsen boende kendte Tyfusbacilbærere har ikke givet Anledning til noget Sygdomstilfælde i 1932.

Paratyfus (Febris paratyphoidea). Den i Medicinalberetningen for 1931 omtalte Epidemi i Nykøbing Købstad og Morsø Lægekreds' Landsogne fortsatte ind i Aaret 1932. Der er anmeldt 5 Tilfælde fra Nykøbing og 2 Tilfælde fra Landsognene. Flere af Tilfældene blev fundne hos Patienter paa Sygehuset i Nykøbing, der var indlagte her for andre Sygdomme. Der var 2 Dødsfald af Sygdommen, og flere af de angrebne er endnu Bacilbærere. I Thisted Lægekreds var der i Maj Maaned en Epidemi paa 10 Tilfælde, alle hos Funktionærer paa et Andelsslagteri og disses Familie. Ved Hjælp af en fra Seruminstitutet udsendt Læge og de stedlige Læger lykkedes det at standse Epidemien, og Produkter fra Slagteriet har i intet Tilfælde bragt Smitten videre. Alle de angrebne blev raske uden at blive Bacilbærere.

Blodgang (Paradysenteria). Der er anmeldt 2 Tilfælde i Købstæderne og 8 Tilfælde i Landkredsene med 1 Dødsfald. Kredslægen i Morsø Lægekreds anfører, at Paradysenteribaciller undertiden findes tilfældigt, og Sygdommen er sikkert mere almindelig, end de anførte, anmeldte Tilfælde viser.

Smitsom Hjerne-Rygmarvsbetændelse (Meningitis cerebrospinalis epidemica). Der er anmeldt 3 Tilfælde, 2 i Thisted Lægekreds og 1 i Morsø Lægekreds, ingen af Tilfældene havde Forbindelse med hinanden, og det lykkedes ikke i noget Tilfælde at opspore Smittekilden. Et Tilfælde helbredtes, to Tilfælde endte med Døden.

Børnelammelse (Poliomyelitis anterior acuta). Der anmeldtes 1 Tilfælde i Nykøbing Købstad og 1 Tilfælde i hver af Landkredsene, ingen Dødsfald.

Australsk Sovesyge (Encephalitis epidemica). Der er kun anmeldt 1 Tilfælde i Thisted Landkreds, men som Dødsårsag er Sygdommen anmeldt 3 Gange i Thisted Landkreds og 1 Gang i Morsø Landkreds. Der har altsaa været 3 Tilfælde, maaske flere, der ikke er anmeldte paa Ugelisterne.

Hikkesyge (Singultus epidemicus). Der er anmeldt 2 Tilfælde i Købstæderne og 7 Tilfælde i Landkredsene, ingen Dødsfald.

Difteritis (Difteria). Der er anmeldt 3 Tilfælde fra Thisted Købstad og 16 Tilfælde fra Thisted Landkreds, men ikke et eneste Tilfælde fra Morsø Landkreds eller Nykøbing. Det vil sige, at Vaccinationen med Difterianatoxin, der første Gang foretoges i Morsø Lægekreds for 10 Aar siden, synes at have udryddet Difterien fuldstændigt fra denne Landsdel, som for 10 Aar siden havde mere Difteri end nogen anden Landsdel af tilsvarende Størrelse her i Danmark. I Thisted Landkreds er der anmeldt 2 Dødsfald af denne Sygdom.

Skarlagensfeber (Scarlatina). Der er anmeldt 23 Tilfælde i Købstæderne (11 i Thisted og 12 i Nykøbing) og 21 Tilfælde i Landkredsene, deraf de 18 i Morsø Landkreds. Tilfældene var spredte baade med Hensyn til Sted og Tid, og der har intet Steds været nogen samlet Epidemi. Ingen Dødsfald.

Mæslinger (Morbili). Den i 1931 begyndte Epidemi, der næsten var ophørt ved Begyndelsen af Aaret 1932, blussede op i Nykøbing Købstad i Maanederne Juni, Juli og August. Der anmeldtes ialt 207 Tilfælde fra Købstæderne, deraf de 189 fra Nykøbing, og 298 Tilfælde med 1 Dødsfald fra Landkredsene.

Kighoste (Tussis convulsiva). Antallet af anmeldte Tilfælde er 768, 197 i Købstæderne og 571 i Landkredsene, og der er anmeldt 7 Dødsfald af Sygdommen. Tallene er omtrent som i 1931, da der anmeldtes 774 Tilfælde og ligeledes 7 Dødsfald. Det synes som om Kighoste-epidemier har Tilbøjelighed til at vedvare længe og brede sig vidt. Det er den epidemiske Sygdom, der volder flest Dødsfald her i Amtslægekredsen.

Faaresyge (Parotitis epidemica). Medens der i Aarene 1929—30—31 anmeldtes talrige Tilfælde af Faaresyge, er der i 1932 kun anmeldt 3 Tilfælde i Købstæderne og 31 Tilfælde i Landkredsene. Sygdommen har sandsynligvis opbrugt alt, hvad der for Tiden er af smitteudtageligt Materiale.

Rosen (Erysipelas). Der er anmeldt 32 Tilfælde i Købstæderne og 51 i Landkredsene og 3 Dødsfald. Der er ikke i de sidste 10 Aar anmeldt saa mange Tilfælde af Rosen som i Aar, maaske bevirker den aftagende Velstand blandt Befolkningen, at Interessen for god Saarpleje bliver mindre.

Barselfeber (Febris puerperalis). Fra Købstæderne er ingen Tilfælde anmeldte, men fra Thisted Landkreds er der anmeldt 2 Tilfælde med 1 Dødsfald.

Stivkrampe hos nyfødte (Tetanus neonatorum). Der er kun anmeldt 1 Tilfælde med 1 Dødsfald.

Gigtfeber (Febris rheumatica). Er anmeldt med 61 Tilfælde, hvoraf de 54 Tilfælde i Landkredsene, og 1 Dødsfald. Tallene er en Del mindre end i 1931, hvor der var anmeldt 82 Tilfælde med 2 Dødsfald.

Lungebetændelse (Pneumonia crouposa). Antallet af anmeldte Tilfælde af Lungebetændelse har i de sidste 5 Aar været dalende her i Amtslægekredsen, og Faldet har i 1932 været større end nogen Sinde tidligere. Der er anmeldt 9 Tilfælde i Købstæderne og 57 Tilfælde i Landkredsene. Tallene for 1931 var 12 Tilfælde i Købstæderne og 87 Tilfælde i Landkredsene. Samtidig er der et stærkt Fald i Antallet af anmeldte Dødsfald af Lungebetændelse, der er kun anmeldt 13 Tilfælde i 1932 mod 22 i 1931.

Bronkitis (Tracheo-Bronchitis). Der er anmeldt 512 Tilfælde i Købstæderne og 1983 Tilfælde i Landkredsene, ialt 2495 Tilfælde, hvilket er betydeligt mindre end i 1931, da der anmeldtes ialt 2915 Tilfælde af denne Sygdom.

Katarrhalsk Lungebetændelse (Bronchopneumonia et Bronchitis capillaris). Der anmeldtes 191 Tilfælde i Købstæderne og 504 Tilfælde i Landkredsene samt 106 Dødsfald. Det viser sig altsaa igen, at Antal af Sygdomstilfælde og Dødsfald for denne Sygdoms Vedkommende er proportionalt med Antallet af Influenzatilfælde. 1931 var et udpræget Influenza-Aar, og Antallet af anmeldte Tilfælde af katarrhalsk Lungebetændelse var da ialt 1035 Tilfælde med 164 Dødsfald.

Influenza. Der er anmeldt ialt 2364 Tilfælde mod 4106 Tilfælde i 1931. For Købstædernes Vedkommende er der anmeldt 914 Tilfælde, hvilket kun er 173 færre end i 1931. Dette skyldes en Epidemi i Nykøbing i Marts og April Maaneder. Fra Landkredsene er der anmeldt 1450 Tilfælde eller knapt halvt saa mange som i 1931. Som direkte Dødsårsag er Influenza anmeldt 20 Gange, mod 37 i 1931.

Halsbetændelse (Angina tonsillaris). I Købstæderne er anmeldt flere Tilfælde end i 1931, 492 mod 387, medens Tallene for Landkredsenes Vedkommende er omtrent ens, 1172 i 1932 og 1126 i 1931.

Kolerine (Cholerae et Catarrhus intestinalis acuta).

I 1932 anmeldtes	993 Tilfælde ialt, deraf de 262 hos Børn under 1 Aar
I 1931	— 612 — - - - 200 - - —
I 1930	— 752 — - - - 251 - - —
I 1929	— 620 — - - - 230 - - —
I 1928	— 658 — - - - 179 - - —
I 1927	— 679 — - - - 186 - - —
I 1926	— 1076 — - - - 273 - - —
I 1925	— 1118 — - - - 216 - - —

Den voldsomme Stigning i Antallet af Kolerinetilfælde, som 1932 udviser, skyldes sikkert den varme Sommer. Heldigvis er der ikke en tilsvarende Stigning i Antallet af Dødsfald af Kolerine, i 1932 er der anmeldt 16 Dødsfald af Kolerine, deraf de 11 for Børn under 1 Aar, i 1931 anmeldtes 15 Dødsfald af Kolerine, deraf de 13 for Børn under 1 Aar.

Smitsom Gulsot (Icterus catarrhalis epidemicus). Den Stigning i Anmeldelserne af denne Sygdom, der begyndte i 1931 er fortsat meget voldsomt i 1932. Sygdommen har især været stærkt udbredt i Thisted Lægekreds, fra 3 Skoledistrikter blev det meldt, at Skolerne stod næsten tomme, fordi Børnene var angrebne af smitsom Gulsot. Der er anmeldt ialt 459 Tilfælde mod 152 i 1931, men ingen Dødsfald.

Bornholmsk Syge (Myalgia epidemica). Der er kun anmeldt 27 Tilfælde mod 327 Tilfælde i 1931. Ligesom sidste Aar er Sygdommen her i Kredsen hyppigere hos voksne end hos Børn.

Kalvekastningsfeber (Febris undulans). Der er anmeldt 6 Tilfælde, alle fra Thisted Landkreds, ingen Dødsfald.

Lunge- og Strubetuberkulose (Tuberculosis pulmonum et laryngis). Der er anmeldt følgende Tilfælde:

	Mænd	Kvinder	Ialt
Thisted Købstad	7	5	12
Nykøbing Købstad	5	5	10
Købstæderne	12	10	22
Thisted Landkreds	27	29	56
Morsø Landkreds	11	14	25
I Landkredsene	38	43	81
I hele Amtslægekredsen	50	53	103

I 1931 blev der anmeldt 121 Tilfælde af Tuberkulose i Lunger eller Strubehoved.

De veneriske Sygdomme. Der er anmeldt 76 Tilfælde af Gonorrhoea (46 Tilfælde i Købstæderne og 30 Tilfælde i Landkredsene), 7 Tilfælde af erhvervet Syfilis (4 Tilfælde i Købstæderne og 3 Tilfælde i Landkredsene) og 5 Tilfælde af medfødt Syfilis, alle i Landkredsene. Sammenlignet med 1931 viser Aaret en lille Stigning af Gonorrhoeitilfældene, der alle falder i Landkredsene, og et stærkt Fald af Tilfælde af erhvervet Syfilis.

Fnat. Der er anmeldt ialt 233 Tilfælde af Fnat, 27 Tilfælde i Købstæderne og 206 Tilfælde i Landkredsene. Det vil sige, at der for Købstædernes Vedkommende har været færre, men for Landkredsens Vedkommende flere Tilfælde end i 1931. Som Smittebærere for Fnat virker et stort Tal af de arbejdsløse, der vandrer fra By til By for dog at gøre noget i de lange Arbejdsløshedsperioder, naar Arbejdsløshedsunderstøttelsen er opbrugt. Da de kun kan betale et meget lille Vederlag eller slet intet for Nattelogi, maa de ofte benytte daarlige og urene Nattelejer, hvor de smittes med Fnat og fører Smittestoffet med sig paa Vandringen og overfører det til andre af deres Kammerater. En af disse vandrende Svende angav, at han i Løbet af 9 Maaneder havde faaet Fnatkur 9 Gange.

Forgiftninger. Fra Sygehusene berettes om Forgiftninger med Nikotin (Sprøjtevæske til Blomsterplanter), Benzin, Petroleum (2 Tilfælde) og Lysol, dette sidste blev drukket i selvmorderisk Hensigt, men efter Udpumpning paa Sygehus blev Patienten helbredet. Kredslægen paa Mors beretter om et Tilfælde af Forgiftning med Jodtinktur, der ogsaa blev drukket i selvmorderisk Hensigt, men som ikke skadede vedkommende, og om et Tilfælde hvor et lille Barn døde, efter at Moderen ved en Fejltagelse havde givet det Codeinsaft.

Overførte Dyresygdomme. Udover de allerede omtalte Tilfælde af Kalvekastningsfeber er der ikke berettet om Tilfælde af overførte Dyresygdomme i 1932.

De hygiejniske Forhold.

A. Købstæderne.

Sundhedskommissionen i Thisted, hvis Sundhedsvedtægt er stadfæstet 1919 med Ændringer af 1927, har holdt 8 Møder og behandlet talrige Sager ved Cirkulation blandt Medlemmerne. Der behandlede:

1 Sag om Bygning og Indretning af et Theater.

2 Sager angaaende Forhandling af lavpasteuriseret Mælk. Tilladelse blev givet i begge Tilfælde, efter at Sundhedskommissionen havde sikret sig, at Lavpasteuriseringen blev udført og kontrolleret efter Landbrugsministeriets Forskrifter.

1 Sag angaaende Ansættelse af Kontrollør ved Andelsmejeriets Lavpasteurisering i Thisted.

1 Sag angaaende Udførsel af Slagteriernes Affaldsprodukter.

31 Sager angaaende Installation af W. C. Ved flere af disse forlangte Sundhedskommissionen Ventilationsforanstaltninger som Betingelse for Tilladelse til Installationen.

9 Sager angaaende Dispensation fra Byggevedtægten. Alle anbefalede.

2 Sager angaaende Indretning af Brød- og Mælkeudsalg.

I Nykøbing, hvis Sundhedsvedtægt er stadfæstet 1928, har Sundhedskommissionen — eller Kredslægen og en Sundhedsbetjent — efterset alle de Forretninger, som fremstiller eller forhandler Fødemidler (Mælk, Kød og Margarine). Der blev paavist forskellige Mangler, som dog ved senere Eftersyn var rettede.

Drikkevandsforsyningen.

Baade Thisted og Nykøbing forsynes med Vand fra Boringer til Grundvandet. Vandværkerne er kommunale.

I Thisted er Hovedvandlejdningens Længde 19064 Meter (Tilvækst i 1932 er 90 Meter), Stikledningernes Længde er 6974 Meter (Tilvækst i 1932 er 121 Meter). Det totale Vandforbrug var 458884 Kubikmeter, fradrages det industrielle Vandforbrug, der i 1932 var 163531 Kubikmeter, faar vi, at Vandforbruget pr. Individ pr. Døgn har været 100 Liter i 1932.

I Nykøbing er Hovedvandlejdningens Længde 19340 Meter (Tilvækst i 1932 er 340 Meter). Der er indrettet større Hurtigfiltrerings- og Iltningsanlæg i 1932. Det totale Vandforbrug var 636306 Kubikmeter, fradrages herfra det industrielle Vandforbrug, faar man, at Vandforbruget pr. Individ pr. Døgn bliver c. 200 Liter, eller omtrent dobbelt saa stort som i Thisted.

Afløbsforhold og W. C.

I Thisted er Hovedkloakens Længde uforandret 9100 Meter, Antallet af W. C. var ved Aarets Udgang 607 eller 103 flere end i 1931.

I Nykøbing er Hovedkloaken forlænget med 265 Meter til 9260 Meter, og der var ved Aarets Udgang 718 W. C. (33 flere end i 1933), af disse de 559 ved privat Beboelse og 159 ved Forretningslokaler.

Nat- og Dagrenovationens Ordning.

I Thisted var Antallet af Latrintønder ved Aarets Slutning 1172 (i 1931 var der 1235). Tønderne ejes og vedligeholdes af Kommunen, de udføres een Gang ugentlig, forsynede med tæt-sluttende, fastsiddende Laag, til den kommunale Renovationsanstalt, hvor Tønderne tømmes og renses, inden de atter tages i Brug. Antallet af Skarnkasser i Thisted var ved Slutningen af 1932 1572. Disse tilhører Grundejerne, men udkøres een Gang ugentlig ved kommunal Foranstaltning til den kommunale Renovationsanstalt. Udkørslen skal foregaa i tildækkede Vogne. I 1932 er der ialt udkørt 1040 Læs Dagrenovation.

I Nykøbing er der ved kommunal Foranstaltning udført af Byen 465 Læs Natrenovation og c. 1600 Læs Dagrenovation. Hvert Læs Natrenovation vejer c. 1200 kg, og hvert Læs Dagrenovation vejer c. 1600 kg.

Kontrol med Næringsmidler.

I Thisted slagtedes og indførtes paa det offentlige Slagtehus:

924 Stk.	Hornkvæg	med en Tuberkuloseprocent paa 27,4
853 "	Fedekalve	" " " " 8,0
748 "	Spædekalve	" " " " 0,7
837 "	Faar og Lam	" " " " 0,2
738 "	Svin	" " " " 7,3

Paa Koopmanns Svineslagteri slagtedes 84,015 Svin med en Tuberkuloseprocent paa 3,9.

Der undersøgte 50 Sødælksprøver, 14 Skummetælksprøver, 14 Flødeprøver og 14 Børnemælksprøver, der alle var uden Mangler. Fedtprocenten i Børnemælksprøverne var i Gennemsnit 3,7 %.

I Nykøbing slagtedes paa det offentlige Slagtehus og Andelsslagteriet:

2,055 Stk.	Hornkvæg	med en Tuberkuloseprocent paa 36,5
1,152 "	Fedekalve	" " " " 8,3
2,788 "	Spædekalve	" " " " 0,3
1,200 "	Faar og Lam	" " " " 0,0
106,120 "	Svin	" " " " 0,8

I Nykøbing er der ingen Mælkekontrol, men der er undersøgt Prøver af Mælk, Rødvind, Eddike, Pølser og Ost ved Indsendelse til Laboratorium.

Bade.

Med Hensyn til Varmtvandsbade henvises til Medicinalberetning for 1931.

I Henhold til Sundhedsstyrelsens Cirkulære af 29. April 1932 skal Friluftsbadningen omtales udførligt i dette Aars Medicinalberetning.

I Thisted findes 2 kommunale Friluftsbadeanstalter, hvortil der er gratis Adgang for alle. Østre kommunale Badeanstalt ligger ved vestre Havnemole, hvor der er en Vanddybde paa 2 $\frac{1}{2}$ —3 Meter. Den bestaar af et ca. 10 Meter langt, ca. 2 Meter bredt Afklædningsrum med Bænke og 2 Broer til Sol- og Luftbade, desuden er der et Bassin for mindre Børn. Der udmunder en Kloak, der optager Kloakerne fra en Bebyggelse paa ca. 1200 Personer ca. 100 Meter

vest for Badeanstalten. Omtrent 150 Meter øst for Badeanstalten udmunder Kloakerne for de 2 Svineslagterier, men imellem dette og Badeanstalten ligger østre Havnemole. Vandets Beskaffenhed og Renhedsgrad er oftest god, men ved stærke sydvestlige Vinde er Vandet ofte uklart paa Grund af opslemmede Partikler fra Fjordbunden. Ved de Eftersyn, der er foretaget næsten daglig i Sommeren 1932, er der 8 Gange fundet Partikler i Vandet, der tilsyneladende stammede fra Kloakudløbet vest for Badeanstalten, og 1 Gang er der ved østlige Vinde fundet Partikler, der tilsyneladende stammede fra Slagteriernes Udløb.

Vestre kommunale Badeanstalt ligger i Dragsbækbugt paa en Vanddybde af $1\frac{1}{2}$ —2 Meter. Den bestaar af et ca. 12 Meter langt og ca. 3 Meter bredt Afklædningsrum og 2 Broer til Sol- og Luftbade og der er et Bassin for mindre Børn. Der udmunder 2 mellemstore Kloaker c. 200 Meter øst for og ca. 400 Meter sydvest for Badeanstalten. Kloakerne udmunder i Vandstandslinjen, og hver af dem optager Afløb fra ca. 400 Personer. Ved vestlige og sydvestlige Vinde er Vandets Beskaffenhed og Renhedsgrad god, men ved sydøstlige Vinde er Vandet ofte uklart af opslemmede Partikler fra Fjordbunden, og der er 5 Gange i Sommerens Løb fundet Partikler, der tilsyneladende stammede fra Kloakudløbene.

Thisted Søbadeanstalt ejes af et Interessentskab og ligger ved vestre Havnemole ca. 50 Meter øst for østre kommunale Badeanstalt. Den har 4 Badekamre — 2 til 4 Personer og 2 til 2 Personer —, der er en Platform foran Badekamrene til Sol- og Luftbade og en Bro til Udspring. Desuden er der et Rum til Opsynet og et Kloset. Vanddybden og Vandets Beskaffenhed og Renhedsgrad er som anført ved østre kommunale Badeanstalt. Prisen for et Bad er 35 Øre, Aarskort for en Familie koster 12 Kr.

Ved Dragsbækbugt er der foruden helt private Badehuse, der kun benyttes af een Husstand, nogle Friluftsbadehuse, der ejes af private, og hvor man kan leje en halv Times daglig Badetid eller mere. Vandets Beskaffenhed og Renhedsgrad er her som anført under vestre kommunale Badeanstalt.

Ved Strandstien ligger 2 mindre Badehuse, hvoraf det ene tilhører Statsbanerne. Vanddybden er her ca. 1 Meter, der er ingen Kloakudløb i Nærheden, men i blæsende Vejr er Vandet ofte uklart af opslemmede Partikler fra Fjordbunden.

Siden Kommunen for 2 Aar siden købte Gaarden „Simons Bakke“, der ligger ca. $1\frac{1}{2}$ Km. sydvest for Byen, er Stranden ved Simons Bakke blevet meget benyttet som Badested. Der er ingen Badehuse, ingen Afklædningsrum, som saadan benyttes ofte medbragte Telte. Der er en ca. 10 Meter lang Bro. Vandets Renhedsgrad og Beskaffenhed er god. Røde Kors har opstillet en Redningspost.

Da Adgangen til gode Friluftsbade er saa let i Thisted bades der meget. En foretagen Prøve viste, at 100 % af Børnene bader saa godt som hver Dag, af Personer fra 15—25 Aar bader ogsaa 100 % daglig, naar de syge fraregnes, af Personer fra 25—50 Aar ca. 75 % daglig, og af Personer fra 50—70 Aar bader ca. 18 % daglig.

I Nykøbing har Kommuneskolen en ny og rummelig Badeanstalt lige øst for Byen, den har Plankebassin, der er lænket til Bunden. Der udmunder ingen Kloaker i Nærheden, og Vandets Beskaffenhed og Renhedsgrad er god. Nord for Badeanstalten har Kommunen opstillet Bade-

skure paa Strandbredden, eet for Damer og et for Herrer. Disse benyttes som Afklædningsrum, og Badningen foregaar fra fri Strand.

Morsø Strandbadeanstalt ejes af et Aktieselskab og ligger lidt Nord for Kommuneskolens Badeanstalt. Den bestaar af en Herreafdeling paa 14×12 Meter og en Dameafdeling paa 14×12 Meter med et lille Annex paa $2\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ Meter. Der er 18 Smaakamre til højst 2 Personer og 2 lidt større Kamre. Vanddybden er $1-1\frac{1}{2}$ Meter, Vandets Beskaffenhed og Renhedsgrad er god. Prisen for et Bad er 20—25 Øre, Prisen for et Sæsonkort er 2—7 Kr. pro Persona.

Desuden findes der en Del private Badehuse ved Kysten nordøst for Nykøbing. Badning fra aaben Strand er meget hyppig langs Øroddehalvøens hele Østside og ligeledes fra den syd for Byen liggende Odde, der hedder Refshammer.

Friluftsskolebadningen er tvungen for alle Skolers Vedkommende i begge Købstæder. Den foregaar 2—3 Gange ugentlig, saa snart Vejrforholdene tillader det, den ledes af en Lærer eller Lærerinde, og den er forbunden med Undervisning i Svømning og Livredning; efter endt Undervisning aflægges der Prøve af Eleverne.

Bebyggelsesforhold og Boglighygiejne.

Efter Folkeregistrets Opgivelse er Folketallet i Thisted vokset med 14 Personer. Der er bygget 14 nye Huse med 16 Toværelses-, 8 Treværelses- og 1 Fireværelses Lejlighed, ialt 25 nye Lejligheder, medens der ingen er nedlagte.

I Nykøbing er Folketallet vokset med 55 Personer. Boligforholdene er bedre en Del, ved at der er bygget en Del landlige, men velindrettede Huse i Byens Udkanter.

Omsorg for Børn.

Gennemsnitsbelægningen paa Thisted Børnehjem, der har Plads til 12 Børn fra 0—4 Aar, har været 10 Børn. Sundhedstilstanden har været god, 1 Barn er død af Bronchopneumoni. Paa Børneasylet har der været Bospisning i 91 Dage, Antallet af Børn, der deltager i Bospisningen, er varierende.

For Nykøbings Vedkommende henvises til Medicinalberetningen for 1929.

Der har i Nykøbing været ført Tilsyn med 72 Plejebørn i 70 Hjem, og desuden er 35 andre Børn under Tilsyn.

Skolerne.

Antallet af Børn, der undervistes i Skolerne i Thisted Købstad var 1140, deraf de 258 i Realskolen.

Der er ingen Skolelæge eller Skoletandlæge.

I Nykøbing undervistes 1196 Børn, deraf de 132 i Realskolen.

Kredslægen er Skolelæge, der er ingen Skoletandlæge.

Der er indlagt W. C. i Skolebygningen og indrettet Lokale til Skolekøkken.

Omsorg for Gamle og Fattige.

Paa Thisted Fattiggaard har der i Aaret 1932 været 3305 Belægningsdage, om øvrige Oplysninger henvises til Medicinalberetning for 1930.

I Nykøbing var der ³¹/₁₂ 1932 4 fastboende og 3 tilfældigt boende Personer paa Fattiggaarden.

Foranstaltninger mod Sygdomme.

Tuberkulosestationen i Thisted har haft 92 nye Patienter, deraf 17 fra Købstaden og 75 fra Landkredsen. Af disse var 23 Mænd, 43 Kvinder og 26 Børn. Der føres Tilsyn med 59 Hjem (deraf 12 med aaben Tuberkulose), og Sygeplejersken har aflagt 923 Sygebesøg i Hjemmene. Der er foretaget 64 Røntgenundersøgelser, 70 Spytundersøgelser, 96 Sænkingsreaktioner og 39 Tuberkulinundersøgelser. Der er uddelt 1586 Liter Mælk, 24 Personer har faaet Sengetøj og 23 Personer har faaet Desinfektionsmidler. 12 Patienter er indlagte paa Hospital, 9 paa Sanatorium, 4 paa Kystsanatorium, 3 paa Finseninstitutet til Lysbehandling og 2 paa Ferieophold.

I Thisted er ved offentlig Vaccination vaccineret 128 Personer.

Der desinficeredes

1 Gang for Paradysenteri,
3 Gange for Difteria,
11 Gange for Scarlatina,
15 Gange for Tuberkulose.

Tuberkulosestationen i Nykøbing har haft 48 nye Patienter, 9 Mænd, 7 Kvinder og 32 Børn. Der føres Tilsyn med 32 Hjem (deraf 6 med aaben Tuberkulose), og Sygeplejersken har aflagt 619 Besøg i Hjemmene. Der er foretaget 21 Røntgenfotoferinger, 8 Spytundersøgelser, 42 Sænkingsreaktioner og 44 Tuberkulinundersøgelser. Der er uddelt 741 Liter Mælk, 10¹/₂ Liter Fløde, 6 Personer har faaet Sengetøj og 6 Personer har faaet Spytdeinfektionsmidler. 6 Patienter er indlagte paa Hospital, 6 paa Sanatorium og 1 paa Kystsanatorium.

Ved den offentlige Vaccination i Nykøbing vaccineredes 91 Personer.

Der desinficeredes

1 Gang for Scarlatina,
7 Gange for Tuberkulose.

B. Landkredsene.

Sundhedsvedtægter er stadfæstede for

Hassing-Villerslev Kommune ²³/₆ 1932

Hvidbjerg-Lyngs Kommune ⁹/₁₁ 1932

Boddum-Ydby Kommune ¹⁸/₁₁ 1932

alle i Thisted Lægekreds. Embedslægen har deltaget i 8 Sundhedskommissionsmøder paa Landet, der behandlede 2 Gange Ændringer i Sundhedsvedtægter, 2 Gange Indførelse af Kødkontrol, 4 Gange foretoges Eftersyn af Afløbsforhold og Møddinger, over hvilke der var rejst Klage.

Kirkegaarde.

Der er bygget Ligkapel ved 1 Kirkegaard i Thisted Lægekreds.

Drikkevandsforsyning.

Der er ikke i Aarets Løb bygget nye Vandværker. Vandet fra en Skolebrønd i Vester Han Herred, over hvilket der var klaget af Læreren, viste sig ved Undersøgelsen at indeholde rigeligt Jern, men havde ellers ingen Mangler. I en Skolebrønd i Thisted Landsogn var der Fimreorm. En Skolebrønd paa Mors var blevet tør; da Boringer i den gamle Brønd ikke skaffede Vand, maatte der graves en ny Brønd.

Omsorg for Børn.

Børnehjemmet i Aas, der har Plads til 20 Børn i Alderen fra 4—14 Aar, har haft en gennemsnitlig Belægning paa 12. Børnehjemmet i Søndbjerg, der har Plads til 24 Børn i Alderen fra 2¹/₂—15 Aar, har haft en gennemsnitlig Belægning paa 21. Sundhedstilstanden har begge Steder været god.

Skolevæsenet.

Der er ikke bygget nye Skolebygninger i 1932. Kredslægen i Morsø Lægekreds anker over Undervisningsplanerne ved mange Skoler paa Mors, hvor de større Børn har saa lang Undervisningstid i Vinterhalvaaret, at de fjerntboende maa opholde sig i Skolen fra Morgen til langt ud paa Eftermiddagen, det samme gælder for de mindre Børn i Sommerhalvaaret.

Friluftsbadning i Landkredsene.

I Henhold til Sundhedsstyrelsens Cirkulære af 29. April 1932 skal denne beskrives udførligt.

Thisted Lægekreds er en lang, ret smal Landsdel imellem Limfjorden og Vesterhavet. Afstanden mellem Limfjorden og Vesterhavet er paa det bredeste Sted af Landsdelen kun ca. 20 Km., det vil sige, at den største Afstand til gode Friluftsbade for nogen Beboer i Lægekredsen er ca. 10 Km. Adgangen til gode Friluftsbade er saaledes let, men Benyttelsen af Friluftsbade ikke saa stor, som man skulde vente. Ved Vesterhavet ligger der en Række af Badesteder, der benyttes ret stærkt af Sommergæster, der bor i egne Sommervillaer, paa Hoteller eller hos Fiskerbefolkningen. Det nordligste af disse er Slettestrand, det sydligste er Agger, og imellem dem ligger Svinkløv, Lild Strand, Bulbjerg, Hanstholm, Klitmøller, Nr. Vorupør, Stenbjerg og Lyngby. Men der er talrige Steder foruden disse, hvor Strandbredden ved Vesterhavet egner sig lige saa godt til Friluftsbade. For at faa et Begreb om, hvor meget Befolkningen bader i Vesterhavet, har jeg undersøgt Forholdene i et af de større Fiskerlejer. Det viste sig, at Børnene og unge Mennesker til 20 Aars Alderen bader næsten daglig, naar Vejrforholdene tillader dette, Folk i Alderen fra 20 til 40 Aar bader nogle Gange i Sommerens Løb, medens Folk over 40 Aar kun bader een eller et Par Gange i Sommerens Løb. En Undersøgelse i en Landsby, der ligger ca. 7 Km. fra Vesterhavet, viste, at Børn og unge Mennesker til 20 Aars Alderen badede omtrent een Gang ugentlig, medens Badning i fri Luft for Folk over 20 Aar indskrænkedes til nogle faa Gange i

Sommerens Løb. I Fiskerbyerne Hansted og Klitmøller er der tvungen Skolebadning et Par Gange ugentlig. Ved Vesterhavet er Vandets Beskaffenhed og Renhedsgrad god, men Strømforholdene kan være stærkt varierende, og undertiden er Strømmen saa stærk, at den frembyder Fare for de badende.

Badning i Limfjorden benyttes mere af Lægekredsens Befolkning end Badning i Vesterhavet. Dette skyldes dels, at Befolkningstætheden er størst ind mod Limfjorden, dels at Badning her er mere farefri og ikke generes saa meget af Storme. Særlig stærkt benyttet er Strandbredderne ved Simons Bakker ca. 1½ Km. syd for Thisted og ved Vildsund. Ved Undersøgelse blandt Befolkningen i en Landsby, der ligger ca. 3 Km. fra Limfjorden viste det sig, at næsten alle Børn fra 7—14 Aar badede daglig, unge Mennesker fra 14—30 Aar badede een eller flere Gange ugentlig, Folk fra 30—50 Aar badede flere Gange i Sommerens Løb. Blandt Folk over 50 Aar var Friluftsbadning ikke almindelig. Ogsaa i Morsø Lægekreds er let Adgang til gode Friluftsbade, idet der ikke fra noget Sted paa Øen er 10 Km. til Limfjorden. Øen rundt findes der talrige udmærkede Badestrande. Blandt de mest benyttede skal nævnes Bjørndrup Strand, Alsted, Skarum, Sdr. Draaby, Jørsby, Ejerslev, Feggeklit, Hanklit, Svalklit, Øst Vildsund, Dragstrup Vig, Tæbring, Ørndrup, Skibdalgaard, Sillerslev og Sallingsund. Kredslægen anfører, at der bades mere af Ungdommen end af ældre Mennesker, men han har dog set Landboere, der badede sammen med deres voksne Børn. Læge Nielsen, Sdr. Draaby, meddeler, at der kun bades lidt i den nordlige Del af Mors og kun paa varme Dage. Enkelte Skoler paa Mors har indført Friluftsbadning for Eleverne indtil ca. 20 Gange aarligt.

Mejerier.

Der er indført Langtidspasteurisering paa et Mejeri i Thisted Lægekreds og to Mejerier i Morsø Lægekreds. Alle tre Mejerier sælger Mælk til Købstæderne.

Vaccination.

Ved de offentlige Vaccinationer vaccineredes i Thisted Lægekreds 944 Personer, i Morsø Lægekreds 390 Personer. Ingen af de ved Sygehusene eller Desinfektionen ansatte Personer har ladet sig vaccinere i 1932. Der har ikke foreligget Ansøgninger om Fritagelse for eller Udsættelse med Vaccinationen.

Desinfektionerne.

I Thisted Lægekreds desinficeredes

1 Gang	paa Grund af Tyfus
3 Gange	„ „ „ Paratyfus
1 Gang	„ „ „ Paradysenteri
4 Gange	„ „ „ Meningitis cebsp.
16 Gange	„ „ „ Difteritis
3 Gange	„ „ „ Scarlatina
46 Gange	„ „ „ Tuberkulose.

I Morsø Lægekreds desinficeredes

- 1 Gang paa Grund af Paratyfus
- 8 Gange „ „ „ Scarlatina
- 13 Gange „ „ „ Tuberkulose.

Embedslægenes retslige Virksomhed.

I Thisted Lægekreds har Embedslægen undersøgt 16 Personers Sindstilstand, 5 Personers Sundhedstilstand, 5 Motorførere for Beruselse, 36 Gange er udtaget Blodprøver i Paternitetssager og 36 Gange er afgivet Erklæring om Avlingstiden i Paternitetssager.

I Thisted Lægekreds er medicolegalt Ligsyn afholdt 29 Gange og medicolegal Obduktion 1 Gang. De medicolegale Ligsyn afholdtes i følgende Tilfælde:

4 Tilfælde af naturlig Død	} 21 Ulykkestilfælde
ialt
3 Tilfælde af pludselig Død uden kendt Aarsag	
3 Tilfælde af Kørselsulykker	
4 Tilfælde af Fald	
4 Tilfælde af Nedstyrtning	
3 Tilfælde af Forbrænding	
4 Tilfælde af Drukning (ikke Badning)	
2 Tilfælde af Smaabørn døde i Moders Arm	
1 Tilfælde af Elektricitet	
1 Tilfælde af Død af Hjertesygdom.	

I Morsø Lægekreds er medicolegalt Ligsyn afholdt 13 Gange og medicolegal Obduktion 2 Gange. De medicolegale Ligsyn afholdtes i følgende Tilfælde:

- 1 Tilfælde af Forgiftning
- 3 Tilfælde af Selvmord
- 3 Ulykkestilfælde
- 6 Tilfælde af pludselig Død uden kendt Aarsag.

I Arresterne i Thisted Lægekreds er behandlet 10 Arrestanter, alle for lettere Sygdoms-anfald.

Alle Amtets Apoteker og Haandkøbsudsalg er visiterede i Aarets Løb, og de distribuerende Lægers Medicinbeholdninger er eftersete. Eftersynene af Haandkøbsudsalgene er sket sammen med den pharmaceutiske Visitorator.

I de fleste af Haandkøbsudsalgene forhandlede en Del Varer og Effekter, der kun maa forhandles af Personer, der har løst almindeligt Borgerskab, men da der forestaar en Nyordning paa dette Omraade, blev der ikke forlangt store Forandringer.

Kvaksalveri

er ikke anmeldt her i Lægekredsen i 1932, der er 2 Gange sket Anmeldelse af Købmænd, der forhandlede Varer, hvis Forhandling i mindre Partier er forbeholdt Apotekerne.

Liste over Medicinalpersonalet i Thisted Amtslægekreds 1932.

Tabel XIII a. **Læger.**

	Antal ved Aarets Begyndelse	Tilkomne i Aarets Løb	Afgaaede i Aarets Løb	Døde i Aarets Løb	Antal ved Aarets Udgang
Amtslæger	1	”	”	”	1
Kredslæger	1	”	”	”	1
Priv. prakt. Læger	28	1	1	”	28
Privatis. Læger	1	”	”	”	1
Ialt...	31	1	1	”	31

Læge G. Soetmann flyttede 1. Oktober fra Hurup til Viborg, og Læge Ellern flyttede samme Dato til Hurup.

Tabel XIII b. **Jordemødre.**

	Antal ved Aarets Begyndelse	Tilkomne i Aarets Løb	Afgaaede i Aarets Løb	Døde i Aarets Løb	Antal ved Aarets Udgang
Distrikts-Jordemødre.....	30	1	”	1	30
Reserve- —	1	”	”	”	1
Privat prakt. —	7	”	”	”	7
Privatiser. —	”	”	”	”	”
Ialt...	38	1	”	1	38

Distriktsjordemoder Fru J. Bathum, Sennels, døde 15. Februar.
Jordemoder Fru Anna Kirstine Lundsby blev 11. Januar udnævnt til Distriktsjordemoder i Flade og flyttede hertil den 15. Februar.

Tabel XIII c. **Apotekere og Tandlæger.**

	Antal ved Aarets Begyndelse	Tilkomne i Aarets Løb	Afgaaede i Aarets Løb	Døde i Aarets Løb	Antal ved Aarets Udgang
Apotekere.....	12	”	”	”	12
Tandlæger	7	”	”	”	7

Tabel XIV.

Oversigt over Belægningsforholdene m. m. paa Sygehusene i Thisted Amt.

	Thisted Amts og Bys Sygehus i Thisted	Thisted Amts og Nykøbing Sygehus i Nykøbing	Thisted Amts Sygehus i Fjerritslev	Thisted Amts Sygehus i Koldby	Thisted Amts Sygehus i Vestervig	Thisted Amts Sygehus i Hvidbjerg	Læge Buus' Klinik Hunborg
Antal Sengepladser	148	86	33	22	20	12	20
Heraf for:							
1) Alm. medicinsk-kirurgiske Patienter	100	64	21	16	16	6	18
2) Patienter med epidemiske Sygdomme	26	14	12	6	4	6	„
3) Kønssygdomme og Fnat	„	„	„	„	„	„	2
4) Sindssygdomme	4	1	„	„	„	„	„
5) Lungetuberkulose	18	6	„	„	„	„	„
Gennemsnitligt Antal Ekstrasenge . . .	10	35	„	„	„	„	„
Antal Patienter ved Aarets Begyndelse	116	82	31	10	17	6	12
Indlagte i Aarets Løb	1269	1233	324	179	182	83	118
Døde	95	86	10	10	12	2	5
Antal Patienter ved Aarets Udgang . .	111	95	29	17	11	7	10
Antal Sygedage for udskrevne og døde	42452	40588	8717	6630	5755	1809	5697
Gennemsnitligt dagligt Antal Patienter	133,71	111,2	23,9	18,1	15,8	4,9	16,12
Daglig Driftsudgift pr. Patient	4,50 Kr.	5,33	5,58	5,19	5,61	ikke	ikke
Daglig Kostudgift pr. Patient	1,25	0,84	1,44	1,30	1,05	oplyst	oplyst
Antal af større Operationer	592	630	107	86	151	26	47

Fjerritslev Sygehus har faaet nyt Røntgenapparat.

Aa. Maltesen.